

якісної підготовки фахівців першочергового оновлення потребує обладнання, інструменти та інфраструктура.

Загалом, на сьогоднішній день, у Тернопільській області сформувалася розгалужена мережа закладів професійної (професійно-технічної) освіти яка відіграє важливу роль у забезпеченні регіону та держави кваліфікованими спеціалістами. Подальші наукові дослідження з позицій суспільної географії сприятимуть оптимізації структури системи освіти та зростанню забезпеченості кваліфікованими трудовими ресурсами економіки регіону.

Список використаних джерел:

1. Про освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради України. Київ: ВРУ, 2017. № 38-39. С. 38. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 09.10.2024).
2. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради України. Київ: ВРУ, 1998. № 32. С. 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 10.10.2024).
3. Професійно-технічна освіта Тернопільщини: інформаційно-аналітичні матеріали сайту навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Тернопільській області. URL: <http://www.nmcpto.te.ua/vydavnycha-diialnist> (дата звернення 11.10.2024).
4. Статистичний щорічник Тернопільської області за 2022 рік. Тернопіль: Державна служба статистики України. Головне управління статистики у Тернопільській області, 2023. 304 с.

Руслан МЕЛЬНИК

магістрант II курсу

*спеціальності 014 Середня освіта (Географія)
Науковий керівник – доц. Богдан ЗАБЛОЦЬКИЙ*

КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ЗАКЛАДІВ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Системно-структурний аналіз, як науковий метод що застосовують у суспільній географії, є ефективним засобом розкриття особливостей функціонування складних об'єктів дослідження. Його застосування сприяє здійсненню комплексного аналізу систем регіонального чи державного рівня, що є основою для проведення синтезу – удосконалення їх структури та територіальної організації. Система охорони здоров'я Тернопільського району Тернопільської області, яка активно трансформована унаслідок медичної та адміністративно-територіальної реформ, отримує додаткові навантаження у зв'язку із переміщенням населення та війною, потребує оптимізації у компонентному, функціональному і територіальному аспектах. Детальний аналіз усіх компонентів системи охорони здоров'я району

дає змогу ефективного використання методу, що розкриває об'єктивний стан системи та напрямки її трансформації, дає змогу запропонувати окремі заходи із покращення функціонування та взаємодії компонентів.

Компонентна структура закладів первинної медичної допомоги зазнала найбільших змін. Первинна медична допомога (ПМД) є основою організації та реалізації медичного обслуговування населення. Для забезпечення ефективного функціонування закладів ПМД було уведено в дію центри первинної медичної (медико-санітарної) допомоги (ЦПМСД). У «Положенні про центр первинної медичної (медико-санітарної) допомоги» [3] вказано, що: «...центр первинної медичної (медико-санітарної) допомоги є закладом охорони здоров'я, що створюється за рішенням органів місцевого самоврядування з метою забезпечення потреб населення у первинній медичній допомозі». Зазначено, що «...структурними складовими ЦПМСД є амбулаторії загальної практики сімейної медицини (АЗПСМ) та їх відокремлені підрозділи фельдшерсько-акушерські пункти (ФАП) та фельдшерські пункти (ФП), які надають долікарську медичну допомогу в сільській місцевості».

Аналіз даних з первинних джерел, статистичних матеріалів [5], офіційних сайтів Департаменту охорони здоров'я Тернопільської облдержадміністрації [2] та окремих закладів, виявив, що на території Тернопільського району Тернопільської області сформовані комунальні некомерційні підприємства (КНП) центри первинної медичної (медико-санітарної) допомоги (Байковецький, Бережанський, Білецький, Залозецький, Зборівський, Збаразький, Козівський, Підгасцький, Підволочиський, Скалатський, Тербовлянський, Тернопільський міський та Тернопільський районний), в структурі яких діють АЗПСМ, ФАП та ФП.

Комунальне некомерційне підприємство «ЦПМСД Байковецької сільської ради» розміщене на території Байковецької сільської територіальної громади та включає 4 АЗПСМ (с. Ангелівка, с. Романове Село, с. Ступки, с. Шляхтинці), 10 ФП (с. Байківці, с. Дубівці, с. Гаї-Шевченківські, с. Курники, с. Лозова, с. Охримівці, с. Романівка, с. Соборне, с. Стегниківці, с. Чернелів-Руський) та 1 ПЗ (с. Гаї Гречинські). В ЦПМСД обслуговується близько 10 тис. осіб.

Комунальне некомерційне підприємство «Бережанський ЦПМСД» розміщене на території 3 територіальних громад і керує діяльністю 7 АЗПСМ (м. Бережани, с. Біще, с. Волошин, с. Урмань, с. Жуків, с. Нараїв, с. Саранчуки, с. Стриганець), 7 ФАП (с. Вербів, с. Куряни, с. Куропатники, с. Лапшин, с. Підвисоке, с. Рогачин, с. Шибалин), 8 ФП (с. Базниківка, с. Баранівка, с. Вільховець, с. Волиця, с. Гиновичі, с. Гутисько, с. Жовнівка, с. Квіткове, с. Комарівка, с. Котів, с. Кути,

с. Літатин, с. Мечищів, с. Надорожнів, с. Надрічне с. Підлісне, с. Посухів, с. Поточани, с. Поручин, с. Потутори, с. Рекшин, с. Рибники, с. Тростянець). В центрі обслуговується близько 46 тис. осіб.

Комунальне некомерційне підприємство «ЦПМСД Білецької сільської ради» діє на території Білецької територіальної громади. В управлінні центру знаходяться 3 АЗПСМ (с. Біла, с. В. Глибочок, с. Ігровиця) та 7 ФП (с. Дітківці, с. Івачів Горішній, с. Івачів Долишній, с. Мшанець, с. Плотича, с. Хомівка, с. Чистилів). Центр обслуговує близько 5 тис. осіб.

Комунальне некомерційне підприємство «Залозецький ЦПМСД» діє на території Залозецької територіальної громади. У його підпорядкуванні є лише 1 АЗПСМ (селище Залізці). Кількість населення, що обслуговуються в Залозецькому центрі медико-санітарної допомоги становить понад 6 тис. осіб.

Комунальне некомерційне підприємство «Збараський ЦПМСД» координує діяльність на території Збараської територіальної громади. Центр об'єднує 12 АЗПСМ (с. Базаринці, с. Гніздичне, с. Добриводи, с. Заруддя, м. Збараж, с. Кобиля, с. Колодне, с. Максимівка, с. Нижчі Луб'янки, с. Стривка, с. Чернихівці, с. Шимківці). Кількість населення, яка обслуговується в ЦПМСД становить близько 40 тис. осіб.

Комунальне некомерційне підприємство «Зборівський ЦПМСД» охоплює території Зборівської міської та Озернянської сільської територіальних громад. Тут функціонує 8 АЗПСМ (м. Зборів, с. Августівка, с. Годів, с. Загір'я, с. Кокутківці, с. Мильне, с. Озерна, с. Оліїв). Загальна кількість мешканців, які обслуговуються в центрі становить понад 25 тис. осіб.

Комунальне некомерційне підприємство «Козівський ЦПМСД» обслуговує Козівську, Купчинецьку територіальні громади та один населений пункт Підгороднянської територіальної громади. Центр керує діяльністю 7 АЗПСМ (селище Козова, с. Городище, с. Кальне, с. Козлів, с. Конюхи, с. Купчинці, с. Ценів), 1 ФАП в с. Таурів, 8 ФП (с. В. Ходачків, с. Денисів, с. Дмухівці, с. Ішків, с. Покропивна, с. Росохуватець, с. Слобідка, с. Яструбуве). В Козівському ЦПМСД зареєстровано понад 26 тис. декларацій.

Комунальне некомерційне підприємство «ЦПМСД Підволочиської селищної ради» діє на території Підволочиської і Скориківської територіальних громад. Центр координує роботу 6 АЗПСМ (Галушинецької, Кам'янківської, Качанівської, Кошляківської, Підволочиської, Токівської), 5 ФАП (с. Богданівка, с. Жеребки, с. Іванівка, с. Скорики, с. Турівка) та 22 ФП (с. Воробіївка, с. Голотки, с. Дорофіївка, с. Клебанівка, с. Климківці, с. Лозівка, с. Медин, с. Мислова, с. Оріховець, с. Пальчинці, с. Рожиськ, с. Росохуватець,

с. Староміщина, с. Супранівка, с. Терпилівка, с. Фащівка, с. Хмелиськ, с. Шевченкове, с. Мовчанівка, с. Чернилівка, с. Щоснівка). Кількість мешканців, що зареєстровані в центрі сягнула 20 тис. осіб.

Комунальне некомерційне підприємство «Підгаєцький ЦПМСД» діє на території лише однієї територіальної громади. На його структурі є 5 АЗПСМ (с. Голгоча, с. Завалів, с. Мужилів, с. Новосілка, с. Старе Місто), 1 ФАП (с. Сільце), 20 ФП (с. Білокриниця, с. Боків, с. Бронгалівка, с. Вербів, с. Волиця, с. Гнильче, с. Затурин, с. Лиса, с. Литвинів, с. Мирне, с. Михайлівка, с. Мозолівка, с. Носів, с. Пановичі, с. Поплави, с. Рудники, с. Степове, с. Угринів, с. Юстинівка, с. Яблунівка). Підгаєцький ЦПМСД надає послуги місцевому населенню чисельністю близькою до 17 тис. осіб.

Комунальне некомерційне підприємство «Скалатський медичний центр» діє на території лише однієї громади. Центр координує діяльність 5 АЗПСМ (м. Скалат, с. Колодіївка, с. Новосілка, с. Остапе с. Старий Скалат). В амбулаторіях громади зареєстровано понад 14 тис. декларацій.

Комунальне некомерційне підприємство «Теребовлянський ЦПМСД» діє на територіях Золотниківської, Іванівської, Микулинецької, Теребовлянської та, частково, Хоростківської територіальних громад. Центр керує діяльністю 15 АЗПСМ (м. Теребовля, селище Дружба, селище Микулинці, с. Вишнівчик, с. Дарахів, с. Долина, с. Золотники, с. Іванівка, с. Ілавче, с. Кобиловолоки, с. Ладичин, с. Ласківці, с. Лошнів, с. Підгайчики, с. Струсів), 9 ФАП (с. В. Говилів, с. Заздрість, с. Кровинка, с. Мшанець, с. Н. Могильниця, с. Семенів, с. Сороцьке, с. Соснів, с. Хмелівка), 18 ФП (с. Варваринці, с. Глещавка, с. Гумнисько, с. Дворіччя, с. Деренівка, с. Довге, с. Зубів, с. М. Говилів, с. Налужжя, с. Острівець, с. Плебанівка, с. Різдв'яни, с. Романівка, с. Семиківці, с. Соколів, с. Соснів, с. Сущин, с. Тютьків). Кількість населення, що обслуговує центр, сягає 50 тис. осіб.

Комунальне некомерційне підприємство «Тернопільський районний ЦПМСД» діє у межах трьох приміських територіальних громад (Великобerezoveцької, Великобірківської, Підгороднянської). Він координує діяльність 5 АЗПСМ (м. Тернопіль, селище В. Березовиця, селище В. Бірки, с. Мишковичі, с. Настасів); 12 ФАП (с. Буцнів, с. Велика Лука, с. Довжанка, с. Домамориш, с. Драганівка, с. Забойки, с. Лучка, с. М. Ходачків, с. Острів, с. Петриків, с. Підгородне, с. Смиківці) та 7 ФП (с. Йосипівка, с. Серединки, с. Константинівка, с. Мар'янівка, с. Миролобівка, с. Почапінці, с. Хатки). Районний ЦПМСД обслуговує понад 40 тис. місцевих мешканців.

Комунальне некомерційне підприємство «Тернопільський ЦПМСД» діє у межах Тернопільської територіальної громади. Цент координує

діяльність: 13 АЗПСМ, які зосереджені у м. Тернопіль, та 5 ФП (с. Вертелка з с. Кобзарівка, с. Глядки з с. Чернихів, с. Іванківці, с. Курівці, с. Носівці). Тернопільський ЦПМСД обслуговує понад 165 тис. осіб.

Проведене дослідження компонентної структури закладів первинної медичної допомоги системи охорони здоров'я Тернопільського району виявило, що функціонує розгалужена складна система, що перебуває в процесі постійної трансформації. Розподіл ЦПМСД та їх відокремлених одиниць (АЗПСМ, ФАП та ФП) по території області є вкрай нерівномірним. Спостерігається згущення закладів охорони здоров'я із наближенням до м. Тернопіль. Кореляція між чисельністю населення територіальних громад та кількістю закладів ПМД нечітка. Це викликає суттєву диференціацію в забезпеченості населення послугами з охорони здоров'я по території району. Подальші суспільно-географічні дослідження системи закладів ПМД сприятимуть науковому обґрунтуванню управлінських рішень із удосконалення структури та територіальної організації системи охорони здоров'я регіону.

Список використаних джерел

1. Єдиний державний реєстр юридичних осіб України. Тернопільський район. Тернопільська область: електронний ресурс. URL: <https://opendatabot.ua/c/UA610400000090285> (дата звернення 25.09.2024).
2. Мережа закладів охорони здоров'я. Департамент охорони здоров'я Тернопільської облдержадміністрації: офіц. веб-сайт. URL: <https://uozer.gov.ua/ua/44-merezha-zakladiv-pro-gravlinnyu> (дата звернення 23.09.2024).
3. Про затвердження Положення про центр первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та положень про його підрозділи: Наказ № 801 від 29.07.2016. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1167-16#n9> (дата звернення 24.09.2024).
4. Пушкар О. І., Вольська А. С. Охорона здоров'я. Географія Тернопільської області: монографія. В 2-х т. Т.2. Населення. Господарство. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2020. С. 376-384.
5. Статистичний щорічник Тернопільської області за 2022 рік. Тернопіль : Державна служба статистики України. Головне управління статистики у Тернопільській області, 2023. 304 с.

Роман МИХАЙЛИШИН

магістрант II курсу

спеціальності 106 Географія

Науковий керівник – доц. Богдан ГАВРИШОК

РИМО-КАТОЛИЦЬКІ ХРАМИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ЯК ТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ

Християнство римо-католицького спрямування поширилося на території Галичини ще з XIV століття, коли ці землі потрапили під владу королівської Польщі та Литовського князівства. Всього на